

Toimintakertomus 2024

Toimintasuunnitelma 2025

Sisällysluettelo

Rehtorin mietteitä vuodesta 2024 ja ajatuksia tulevasta	3
Porthanin koulu	4
Visio, arvot, toiminta-ajatus	5
Yleiskatsaus vuoden 2024 toimintaan	6
Keskeiset mittarit	7
Kansalaisvalmiudet	9
Kielet	11
Kädentaidot	13
Taideaineet	16
Toimisto	19
Tilaukoulutuspalvelut	21
Hankkeet	22
Henkilöstö 2024	23

Rehtorin mietteitä vuodesta 2024 ja ajatuksia tulevasta

Vuosi 2024 oli Tornion kansalaisopiston 80. toimintavuosi. Pitkää ja ansiokasta ikää juhlittiin vuoden aikana monin tavoin. Pääjuhlaa vietettiin 18.5. Lappian Musiikkitalolla 160 juhlavieraan voimin. Juhlavuonna järjestimme noin 30 erilaista tapahtumaa, joihin osallistui liki 3000 ihmistä. On ilahduttavaa, että kansalaisopistotoiminta kiinnostaa torniolaisia.

Vuosi on ollut myös perustoiminnaltaan hyvä, joten lisää juhlan aihetta löytyy. Vuonna 2024 olemme onnistuneet lisäämään niin opiskelijoiden, kurssien kuin opetustuntienkin määrää ja pysyneet talousarvioon annetussa määrärahaamissa. Opiston koko henkilöstö on tehnyt hyvää työtä ja ansaitsee siitä isot kiitokset.

Opistomme jatkaa menestyksekkästä hanketoimintaa ja vuonna 2024 työskentelimme seitsemässä eri hankkeessa, joille on yhteensä myönnetty rahaa liki 240 000 euroa. Hankekumppaneitamme ovat Lapin, Oulun ja Kainuun alueiden kansalaisopistot sekä Helsingin aikuisopisto ja Kuopion kansalaisopisto. On tärkeää mainita, että kurssitarjonnastamme on löytynyt 40 opintopistekurssia ja 19 verkkokurssia. Lisäksi olemme lisänneet maaseutualueen opetustamme.

Aikuiskoulutuksen Erasmus + -akkreditoinnin ensimmäinen 15 kuukauden rahoitusjakso alkoi 1.6. Henkilöstön täydennyskoulutukset käynnistyivät kesällä 2024, kun taide- ja taitoaineiden suunnittelija opettaja syventyi kestävä kehityksen teemoihin Irlannissa ja keramiikan tuntiopettajamme hankki lisäoppia keramiikkatekniikoista Unkarissa.

Yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen ammattiopisto Lappian ja Lapin ammattikorkeakoulun kanssa on käynnistynyt. Opiskelijoiden opintojen hyväksilukujen mahdollistamiseksi, meidän tulee muuttaa opintopistekurssien nykyinen hyväksyty/hylätty arviointi numeroarviointiksi 1-5, jotta se vastaa paremmin ammattiopiston ja AMK:n arviointia.

Lisäksi meidän tulee tehdä tiiviimpää yhteistyötä TE-palvelujen kanssa saavuttaaksemme nykyistä enemmän torniolaisia työttömiä tarjoamiemme opiskelujen ja harrastusten pariin. Päätäjiltä olemme saaneet toiveen kehittää yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja tähän tartumme vuoden 2025 aikana.

Kansalaisopistojen Kaamosseminaari järjestetään Torniossa 20.-21.11.2025. Seminaariin kokoontuu opistoväkeä pääasiassa Lapin, Oulun ja Kainuun alueiden kansalaisopistoista.

Paikallisia haasteita meille tuottaa sopivien opetustilojen puute ja niiden esteettömyys. Tämä vaikuttaa heikentävästi toimintaamme ja näihin toivomme Tornion kaupungilta pikaisia ratkaisuja. Edelleen toivomme ja tarvitsemme Porthanin koulun kansalaisopiston taidetaloksi, sillä lisääntyvä ja monipuolistuva toimintamme ansaitsee toimivat tilat.

Opintojen saavutettavuuden parantamiseksi ns. hybridikurssien järjestäminen on tärkeää. Näin opiskelija voi itse päättää, osallistuuko hän kurssille etänä vai lähiopetukseen.

Tulevan lukuvuoden 2025-2026 painettua opinto-ohjelmaa ei enää jaeta jokaisen torniolaisen talouden postilaatikkoon. Uuden opinto-ohjelman voi jokainen noutaa tietyistä jakelupisteistä, joita on eri puolilla kuntaa. Tämä säästöyistä toteutettava keskitetty jakelu on käytössä jo useassa kansalaisopistossa ja siitä on saatu pääsääntöisesti hyvää palautetta.

Valtakunnan tasolta tulevat haasteet liittyvät opiston saamiin valtionosuuksiin ja tuntimääriin, joita on leikattu koko vapaalta sivistystyöltä. Eniten leikkurin alle on joutunut maahanmuuttajien lukutaitokoulutus, jonka tuntimääriä leikattiin rajusti. Säästöpainesta huolimatta on tärkeää antaa riittävät resurssit kulttuuri- ja sivistystyölle, jolla on tutkitusti merkittäviä hyötyjä kuntalaisten hyvinvoinnissa.

Visio, arvot, toiminta-ajatus

Visio

Tornion kansalaisopisto on näkyvä ja valovoimainen oppilaitos sekä haluttu yhteistyökumppani niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Opiston kurssit on kuvattu osaamis-perusteisesti ja kursseilla saavutettu osaaminen tunnustetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Arvot

Asiakaslähtöisyys
Vaikuttavuus
Yhdenvertaisuus

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto edistää elämänikäisen oppimistavoitteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja.

Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Sivistykselliset oikeudet

“Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten-tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.” (Perustuslaki, 2. luku, 16.2 §)

Missio

Järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisen monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Toiminnassa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. [Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632, 1 luku, 1 § (29.12.2009/1765)]
Tornion kansalaisopisto on rohkea ja arvostettu vapaan sivistystyön laadukas suunnannäyttävä lähellä ihmistä.

Yleiskatsaus vuoden 2024 toimintaan

Opistolla on oman opistotalon lisäksi 21 muuta toimipaikkaa eri puolella kuntaa. Keskeisen kaupunkialueen lisäksi aktiivista toimintaa on myös maaseutualueella: Karungissa, Arpelassa ja Kaakamossa. Vuonna 2024 olemme lisänneet maaseutualueen opetustoimintaa.

Vuonna 2024 on onnistuttu lisäämään niin opiskelijoiden, kurssien kuin opetustuntienkin määriä.

Lukuvuonna 2024 - 2025 opintopistekursseja on tarjolla kielissä, keramiikassa, ompelussa ja tietotekniikassa, yhteensä 40 kurssia sekä useita maksuttomia luentoja ja maksutonta digiohjausta.

Syksyllä käynnistyi ja tiivistyi kansalaisopiston yhteistyö Lapin ammattikorkeakoulun ja ammattiopisto Lappian kanssa. Erityisesti yhteistyö koski opiston tarjoamia opintopistekursseja sekä yhteisten opiskelijoiden opintojen hyväksilukuja.

Luokittelimme lukuvuonna 2024 - 2025 ensimmäistä kertaa osan kursseista ns. kansalaistaitokursseiksi. Kansalaistaidot ovat päivittäisessä elämässä tarvittavia taitoja ja niistä on hyötyä jokaiselle. Kansalaistaitokursseja voivat olla esim. erilaiset luennot, ensiapu- ja hyvinvointikurssit sekä osa ompelu- ja tietotekniikkakursseista.

Toukokuussa vietimme opistomme 80-v. juhlaa noin 160 juhluvieraan kanssa. Tilaisuudessa palkittiin myös opiston pitkäaikaisia ansioituneita tuntiopettajia. Pääjuhlan lisäksi vuoden aikana järjestettävässä toimintapäivässä kävi 151 ihmistä tutustumassa opiston toimintaan ja Porthanilla järjestetyssä taide- ja taitoaineiden näyttelyyn tutustui 512. Juhlavuoden teatteriesityksen näki 40 ja baletin juhlanäytöksessä oli 307 katsojaa. Lisäksi opisto järjesti vuoden aikana 23 muuta tapahtumaa, johon osallistui 561 kävijää.

Opistotreffit on ennen opistojen lukuvuoden aloitusta tapahtuva koulutus- ja verkostoitumis-tapaaminen. Tornion kansalaisopisto järjesti Opistotreffit Torniossa 23.8.2024. Tilaisuuteen osallistui yhteensä noin 30 kollegaa kahdeksasta Lapin kansalaisopistosta. Ohjelmassa oli luentoja, työpaja sekä keskustelua kollegoiden kanssa.

Opiskelijamäärä
3 436 *(3 181)
Uusia opiskelijoita
416 *(485)

Opetusta
annettu 8 347
tuntia *(7 916)
Kursseja 319
*(289)

* Vuoden 2023 vastaava luku

Keskeiset mittarit

Kansalaisopiston menot, tulot ja netto, talousarvioissa 2022 – 2024

	Menot*	Tulot	Netto
2022	896 720	250 300	646 420
2023	944 600	194 640	749 960
2024	1 097 760	186 370	911 390

*Menot sisältävät sekä sisäiset että ulkoiset kustannukset

Valtionosuus ja tuntimäärät

	2022	2023	2024	2025
*Kansalaisopiston saama valtionosuus (€)	380 043	392 808	369 832	361 795
Vahvistettu vos-tuntimäärä (57 % vos) + kotosuoritteet (100 % vos)	6 132 752	6 056 770	5 273 880	5 231 619
Vahvistettu yksikköhinta	89,48	93,04	95,18	100,48
**Toteutuneet vos-tunnit	6 785	7 879	9 455	-
Kokonaistuntimäärä (sis. tilauskoulutuspalvelut)	6 803	7 916	9 422	-

*Luvut sisältävät kaupungin saaman kansalaisopisto-opetuksen 57% valtionosuuden ja maahanmuuttajien lukulaitokoulutuksen 100% valtionosuuden.

**Toteutuneet vo-tunnit = valtionosuuteen oikeuttavat tunnit, jotka eivät sisällä tilauskoulutuspalveluja.

Keskeiset mittarit

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2021-2024 ja tavoite vuodelle 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Opiskelijat (brutto)	2 215	2 531	3 181	3 436	3 475
Opiskelijat (netto)	1 584	1 765	1 754	1 929	2 300
Uudet opiskelijat (netto)	500	477	485	416	500

Opiskelijoiden kokonaismäärä eli brutto-opiskelijamäärä eli tilastokielessä osallistujamäärä lasketaan kurseille osallistuvien henkilöiden yhteismäärän perusteella. Tilastokielessä opiskelijamäärällä tarkoitetaan netto-opiskelijamäärää, johon lasketaan jokainen opiskelija kertaalleen.

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2021-2024 ja tavoite vuodelle 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Kurssit	216	233	284	318	332
Tilauuskoulutus	2	4	5	1	8
Yhteensä	218	237	289	319	338

Porthanin koulusta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus – kaikkien ikäryhmien kohtaustapaikka

Kaupungin tilajärjestelyt koskettavat vuosittain myös kansalaisopistoa. Useasti vaihtuvat opetustilat tuovat negatiivisia vaikutuksia (mm. ylimääräisiä kustannuksia, opiskelun keskeytyksiä). Porthanin koulun saaminen opistokäyttöön korjaisi ratkaisevasti tilannetta. Se mahdollistaisi tehokkaan taide- ja taitoaineiden opiskelijoiden, opettajien ja kuntalaisten yhteistyön tukien opistotyötä: kaupungin taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajana, Lasten ja nuorten kulttuurikeskuksena sekä eri ikäryhmien, kuntalaisten ja yhdistysten kohtaustapaikkana.

Kaunis ja kulttuurillisesti merkittävä rakennus on saatava kaikkien kuntalaisten saataville. On tärkeää, että Porthanista tulisi paikka, jossa seniorit ja yhdistykset voivat vapaasti kokoontua päivisin ja jossa lapset ja nuoret opiskelisivat ja harrastaisivat iltaisin. Porthan mahdollistaa myös erilaisten näyttelyjen, ensi-iltojen, työpajojen ja -näytösten poikki-taiteellisen toteuttamisen, jollaista Torniossa ei vielä ole.

Nykyisin Porthanilla sijaitsee opistomme kuvataideopetus ja käytössämme on myös salitilat maanantaista keskiviikkoon. Rakennuksen luokkahuoneet on kaupungin tilapalvelujen toimesta vuokrattu paikallisten taiteilijoiden käyttöön. Sali on torstaista sunnuntaihin vuokrattavissa erilaiseen kulttuuritoimintaan. Myös huppeat aulatilat ovat vuokrattavissa kulttuuritapahtumiin kuten esim. näyttelyiden järjestämiseen. Tornion kansalaisopisto hallinnoi salin ja aulatilojen vuokraamista.

Kansalaisvalmiudet

Toimintakertomus 2024

Ajanvarauksella toimivassa Digitupa-yksilöohjauksessa kävi 29 digituen tarvitsijaa, osa useamman kerran.

Maksuttomia luentoja järjestettiin kolme, joihin osallistui yhteensä 21 henkilöä.

Juurileipä-, rieska- ja suklaakurssit säilyttivät suosionsa tänäkin vuonna.

Liikuntakurssit ovat suosittuja ja niille on pystytty järjestämään rinnakkaiskursseja.

Kansalaisvalmiuksien opetusyksikköön kuuluvat mm. liikuntaan, tietotekniikkaan, kotitalouteen, terveyteen, pihaan ja puutarhaan liittyvät kurssit ja luennot sekä ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäminen.

Liikunta on kurssi- ja osallistujamäärältään Kansalaisvalmiuksien suurin opetettava aine. Liikuntaan lasketaan mukaan erilaiset joogat, tanssiliikunta, jumpat, kehonhuolto, golf ja miekkailu.

Annettuihin toiveisiin vastasimme järjestämällä perheen pienimmille Mama & bebe -jumppaa sekä Satujumppa (5-6-v.).

Liikuntakursseja toteutettiin 77, joista 36 oli erilaisia jooga-kursseja.

Pitkästä aikaa kaikki kolme ensiapukurssia (ensiavun perusteet, ensiapukurssi 2 ja hätäensiapu) toteutuivat.

Sirkuskurssit ovat edelleen nuorison suosiossa, sillä kaikki kolme kurssia ovat täynnä aktiivisia sirkusharrastajia.

Tekoälykurssin suosio yllätti, mutta onneksi saimme pienillä järjestelyillä siirrettyä ryhmän isompaan luokkatilaan ja näin kaikki halukkaat pääsivät kurssille. Kurssi toteutettiin yhteistyössä Lapin AMK:n kanssa.

Vastuuhenkilö: Arja Jaako
s-posti arja.jaako(at)tornio.fi
puh. 040 669 4848

Kansalaisvalmiudet

Toimintasuunnitelma 2025

Tavoitteena tukea kurssien, luentojen, työvoimakoulutuksien sekä erilaisten hankkeiden avulla hyvin-vointia ylläpitäviä elämäntaitojen taitoja yhteistyössä mm. yhdistysten, työyhteisöjen, muiden kansalais-opistojen ja oppilaitosten kanssa.

Senioreille tarjotaan edelleen maksuttomia digitupia, joissa seniori-ikäiset saavat tarvitsemaansa digiohjausta tietokoneen, tabletin tai älypuhelimien käyttöön liittyvissä asioissa.

Pyritään lisäämään liikuntakurssien tarjontaa keskustan ulkopuolelle.

Pyritään järjestämään tietotekniikkaan ohjelmointiin liittyvä kurssi.

Järjestetään jatkossakin ajankohtaisia ja kiinnostavia luento-tilaisuuksia, joihin on mahdollista osallistua myös etänä.

Lisätään osaamisperusteisten kurssien tarjontaa.

Tehostetaan kurssimarkkinointia erityisesti luentojen osalta.

	Toteutunut 2023	Suunnitelma 2024	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025
Kurssit	95	95	107	112
Tunnit	1 243	1 300	1 524	1 560
Osallistujat	1 303	1 350	1 417	1 500
Tunnit/kurssi	13	14	14	14
Osallistujat/kurssi	14	14	13	13
Menot €/tunti	20	20	20	20
Menot €/osallistuja	19	18	21	21
Tulot €/osallistuja	25	26	31	31

Kielet

Toimintakertomus 2024

Johtuiko markkinoinnin tehostamisesta vai mistä, mutta kielten kurssien määrä nousi n. 10:llä ja tuntien määrä n. 350:llä edellisvuodesta. Myös opiskelijoita oli enemmän kuin vuosikausiin, lähemmäs 600. Koska myös kielten kirjo kasvoi 11 vieraaseen kieleen, kielten yksikössä päästiin lähes kaikilla mittareilla mitattuna niihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin, jotka oli asetettu vastaamaan tilannetta ennen korona-aikaa.

Edellisvuoden syksynä pika-aikataululla käynnistetty lukukauden mittaiseksi suunniteltu inarinsaamen alkeiskurssi verkossa jatkui myös kevätlukukauden 2024. Alkusyksystä inarinsaamesta järjestettiin kahden viikonlopun mittainen intensiivikurssi, josta opiskelijat pääsivät jatkamaan koko syyslukukauden mittaiselle jo tutuksi tulleen opettajan vetämälle alkeisjatkon verkkokurssille.

Ranskan opetus käynnistyi suunnitellusti syksyllä 2024 usean vuoden tauon jälkeen. Kurssille ilmoittautui 13 opiskelijaa, joten ranskan kielen opetukselle oli ilmiselvästi tilausta.

Maahanmuuttajakoulutuksia pidettiin kolme, yhteensä 1022 tuntia. Varsinaisia UMAKO-koulutuksia niistä oli kaksi, 897 tuntia, ja kolmas, kesällä pidetty ns. Kotostartti, järjestettiin uusille Tornioon tulleille kiintiöpakolaisille, jotka syksyllä aloittivat UMAKO-koulutuksessa. Maahanmuuttajakoulutuksiin osallistui yhteensä 26 opiskelijaa.

Vastuuhenkilö: Tarja Laakso
s-posti tarja.laakso(at)ornio.fi
puh. 050 597 1935

Osaamisperusteisesti määritellyillä opintopistekursseilla suostumuksensa arvointiin antoi 13 opiskelijaa: seitsemän ruotsin, kolme espanjan, kaksi englannin ja yksi japanin opiskelija. Jotta opiskelija voi paremmin hyödyntää hyväksytyjä kurssisuorituksiaan jatko-opinnoissaan, yhteistyötä paikallisten oppilaitosten kanssa päätettiin syventää.

Kielet

Toimintasuunnitelma 2025

Opiskeltavien vieraiden kielten tavoite on kuluvana vuonna vähintään 12 kieltä.

Yhteistyötä paikallisten ammatillisten oppilaitosten kanssa etenkin opintopistekurssien osalta tiivistetään ja huhtikuussa ammattiopisto Lappian koulutusvastaavat tulevat vastavuoroisesti visiitille opistolle. Hyväksytyistä opintopistekursseista on tähän mennessä annettu ainoastaan hyväksyty-merkintä, mutta opintopistekurssien arvioinnissa tullaan jatkossa käyttämään arviointiasteikkoa 1-5. Jo syksyllä 2025 ainakin osalle kielten opintopistekursseista on määritelty uudet arviointikriteerit.

Portugalissa useita vuosia asunut ja työskennellyt opiston suomen kielen ja maahanmuuttajien opettaja on hakeutumassa Tornion kansalaisopistolle myönnetyn Aikuiskoulutuksen Erasmus+ -akkreditoinnin turvin kesän alussa täydennyskoulutukseen Portugaliin, minkä jälkeen hän pystyy aloittamaan opiston portugalin kielen opettajana. Syksyllä 2025 onkin jo kaavailtu portugalin kurssia, jolloin kielivalikoima laajenisi automaattisesti vähintäänkin tuohon 12 kielen tavoitteeseen.

Yhä useammassa alueella toimivassa yrityksessä on ulkomaalaisia työntekijöitä. Keväällä yritysten kanssa selvitetään, millaista suomen kielen koulutusta yritysten ulkomaalaiset työntekijät ja heidän mahdolliset perheenjäsenensä tarvitsevat. Tarvekartoitus käynnistyy metallialan yritysten kanssa ja laajenee tarvittaessa myös esim. ravintola-alalle. Tavoitteena on käynnistää suomen kielen koulutus jo syksyllä 2025.

	Toteutunut 2023	Suunnitelma 2024	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025
Kurssit	53	56	62	65
Tunnit	1 323	1 400	1 652	1 700
Osallistujat	517	600	588	650
Tunnit/kurssi	25	25	27	26
Osallistujat/kurssi	10	11	9	10
Menot €/tunti	63	63	50	55
Menot €/osallistuja	161	150	141	150
Tulot €/osallistuja	42	45	55	50

Kädentaidot

Toimintakertomus 2024

Taitoaineiden kokonaisopiskelija- ja kurssimäärä pysyivät liki samoissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna, mutta tuntimäärä kasvoi uusien kurssien ansiosta. Keramiikkaan perustettiin uusia ryhmiä, mutta toisaalta joitain kädentaitokursseja jouduttuun perumaan liian pienen osallistujamäärän vuoksi. Lisäksi yllättäen jouduttiin opistosta riippumattomista syistä perumaan kaksi erittäin suosittua lyhytkurssia.

Taiteen perusopetus tekstiilityössä ei vielä herättänyt riittävästi kiinnostusta kurssien käynnistymiseksi.

Opiston kädentaitoluokan tilaa kehitettiin kunnostamalla vanhoja ompelukoneita sekä hankkimalla oppilaiden kaipaama kolmoissyöttöteollisuusompelukone ja karstamyly.

Opiskelijoiden toiveesta toteutettiin keväällä kurssipäivä Karungin pitäjänpuvun taltiointiin. Syksyllä käynnistettiin opiskelijoiden toiveesta Karungin pitäjänpuku –kurssi.

Vastuuhenkilö: Taija Sillanpää
s-posti [taija.sillanpaa\(at\)tornio.fi](mailto:taija.sillanpaa(at)tornio.fi)
puh. 040 723 0060

Opiston puutyökurssit toimivat edelleen Putaan koulun puutyöluokassa. Omien puutyövälineiden ja tilojen hankinnasta jouduttiin luopumaan, sillä tiloiksi vuokrattu rakennus myytiin.

Keramiikan suosio jatkuu. Opisto pystyi järjestämään lisäkursseja. Tätä varten hankittiin yksi uusi keramiikan polttouuni sekä järjestettiin uudelleen työpajatilat ja niihin liittyvät varastot.

Kankaankudontaa toteutettiin Kaakamossa ja Avelan talossa kaupungin keskustassa.

Suunnittelijaopettaja oli kesäkuussa Irlannissa Erasmus+ koulutuksessa Learning and Acting for a Better Future. Syksyllä aloitettiin suunnittelut ja järjestelyt tekstiilityöopiskelijoiden kevään 2025 Irlannin Erasmus+ ryhmäliikkuvuutta varten. Mukaan saatiin yhdeksän opiskelijaa ja suunnittelijaopettaja.

Keramiikan tuntiopettaja oli Erasmus+ -henkilöstöliikkuvuuden turvin puolestaan Unkarissa Porcelain A-Z -koulutuksessa kesä-heinäkuun vaihteessa oppimassa uusia tekniikoita.

Opiston pitkäaikainen nypläyksen opettaja jäi eläkkeelle vuoden lopussa ja alueella ei ole muita nypläyksen opettajia. Jotta pitsinnypläyksen perinnetaito ja opetus saadaan edes alkeistasolla turvattua, suunnittelijaopettaja osallistui koko vuoden opiston pitsinnypläyskurssille ja kävi lisäkoulutuksessa myös Valamon luostarissa.

Kädentaidot

Toimintakertomus 2024

Jatkettiin yhteistyötä Tornion UNICEFin vapaaehtoisryhmän kanssa.

Jatkettiin yhteistyötä MeänTalon ja muiden aiempien kumppaneiden kanssa.

Aloitettiin yhteistyö Tornion Käsityötuvan kanssa Karungin pitäjänpuvun loimenrakennukseen liittyen.

Aloitettiin yhteistyö Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kanssa. Tarkoituksena oli selvittää miten voidaan vastata romaniväestöltä tulleeseen kädentaitoihin liittyvään kurssitoiveeseen.

- Karungin pitäjänpuvun taltioinnin ilmainen kurssipäivä 6.4.
- Pirta- ja lautanauhatyöpaja Rovaniemen kädentaitomessuilla 5.5.
- Taitoaineiden 80-v. juhlanäyttely Porthanin koululla 6.-31.5. ja kirjaston näyteikkunassa 3.-30.5.
- Kehräyksen työnäytös Peräpohjolan markkinoilla 30.8.2024.
- Tutustu ompeluun kansalaistaitoviikon ilmaistapahtuma opistolla 2.9.

Kädentaidot

Toimintasuunnitelma 2025

Jatketaan ja tiivistetään yhteistyötä jo olemassa olevien kumppanien kanssa. Käynnistetään yhteistyö peruskoulujen kanssa.

Pyritään vastaamaan romaniväestöltä tulleeseen kurssitoiveeseen järjestämällä Romaninaisen hameen ompelu -kurssi.

Jatketaan Karungin pitäjänpuvun taltioimista.

Jatketaan Erasmus+ ohjelman mukaista järjestelyä ja yhteistoimintaa. Toteutetaan maaliskuussa 2025 opiskelijoiden ryhmäliikkuvuus Dubliniin Irlantiin suunnittelijaopettajan johdolla. Mahdollisuuksien mukaan toimitaan jo vuonna 2025 isäntäorganisaationa kansainväliselle Erasmus+ liikkuvuushankkeelle.

Tarjotaan edelleen myös lyhytkursseja. Pyritään vastaamaan tarjonnalla kuntalaisilta tulleisiin toiveisiin.

Etsitään pitsinnypläyksen opettajaa Etelä-Suomesta lyhytkurssin pitoon lukuvuodelle 2025-2026.

Markkinoidaan edelleen tekstiilityön käsityön taiteen perusopetusta lapsille (TPO) ja aikuisille (ATPO). Yritetään saada erityisesti lapsia mukaan opiston tekstiilityöopetukseen.

Kudonnan ammattiopetus on loppunut tai loppuu lähes kaikista ammattioppilaitoksista. Kansalaisopistoilla on tulevaisuudessa merkittävä rooli kudonnan taitojen ylläpitämisessä. Pyritään säilyttämään kudonnan opetus ja lisätään olemassa oleviin kursseihin hieman resursseja.

Siirretään yhdet pienet tarpeettomat kangaspuut Avelan talosta opiston kädentaitoluokkaan. Kudontataidon säilyttämiseksi opisto lisää opetusohjelmaan myös pienkudonnan kurssin syksyllä 2025.

	Toteutunut 2023	Suunnitelma 2024	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025
Kurssit	64	65	63	65
Tunnit	1787	1 800	1 946	2 015
Osallistujat	569	575	561	580
Tunnit/kurssi	28	28	31	31
Osallistujat/kurssi	9	9	9	9
Menot €/tunti	47	47	48	48
Menot €/osallistuja	146	146	168	168
Tulot €/osallistuja	45	45	58	58

Taideaineet

Toimintakertomus 2024

Baletin etäopetuksesta pystyttiin luopumaan syksystä 2024 alkaen. Baletin opetus tapahtui kokonaan lähiopetuksessa.

Kuvat: Markku Lukkariniemi, Kevätnäytös 2024, Prinsessa Ruusunen -baletti.

Taideaineissa opiskelija- ja kurssimäärät jatkoivat kasvuaan, vaikka tuntimäärä laski. Lisäksi opiskelijakohtaiset menot hieman kasvoivat kustannusten nousun vuoksi. Musiikin yksilöopetuksesta perittäviä kurssimaksuja tarkistettiin hieman ylöspäin. Musiikin yksilöopetus on opistolle kallista toteuttaa ja siksi musiikissa alettiin kehittää yhteisöllisyyttä tukevaa ryhmäopetusta. Syksyllä 2024 käynnistyi opiston oma kuoro lltatähdet.

Lakia taiteen perusopetuksesta ollaan uudistamassa. Opisto oli mukana prosessissa myös vuonna 2024. Opiston TPO-ops päivitettiin. Korjauksia tehtiin erityisesti tanssitaiteen osioon. Tuntimääriä korjattiin syksystä 2024 alkaen ja tämä vähensi baletin TPO:n kokonaistuntimäärää, sillä baletin opetus on ollut useita satoja tunteja ylimitoitettua TPO:n määrityksiin verrattuna. Käytännössä baletin opetustunnit eivät vähentyneet, sillä opetusta tarjottiin myös jatko-opintopolkuna TPO:n koulutusohjelmasta valmistuneille oppilaille.

Taiteen perusopetuksen varhaiskasvatus poistettiin kaikilla taidealoilla TPO:n alta, jossa sen ei kuuluisikaan olla. Tämä vähensi tilastollisesti TPO:n kokonaistuntimäärää, vaikka TPO:n taidealoilla tarjottavia opetustuntimääriä ei tämän vuoksi vähennetty.

Teatteritaiteen aikuisten ja nuorten opetus ei elpynyt odotusten mukaan ja syksyllä 2024 aikuisten ja nuorten ryhmät eivät enää käynnistyneet. Tämä näkyy opetustuntimäärän laskuna tilastoissa. Tilannetta haastaa useat alueella toimivat ja vakiintuneet teatteriharrastuksen yhdistykset. Teatteritaiteen pienempien lasten TPO-ryhmät toimivat.

Vastuuhenkilö: Taija Sillanpää
s-posti taija.sillanpaa(at)tornio.fi
puh. 040 723 0060

Taideaineet

Toimintakertomus 2024

Aistit auki –
toimintapäivä
ja näyttelyt
Porthanilla

Opiston 80-v. juhlassa 8.5.
esiintyi opiston taidealojen,
opiskelijoita baletin, laulun,
kitaran- ja pianonsoiton
sekä teatterin ryhmistä.
Kuvassa
teatteriryhmäläiset

Kaikille avoin
jouluinen
yhteislaulutilaisuus.

- Aktivoivaa musiikkitoimintaa palvelukodeissa 13 kertaa keväällä 2024.
- Teatteriryhmien kevätkimara Seminaarin koulun auditoriossa 7.5.
- Baletin kevätnäytös Folkets Husilla 11.5.
- Kuvataideopiskelijoiden töitä: NuoriKulttuuriOnAir Rovaniemi 11.5.
- Aistit auki –toimintapäivä Porthanin koululla 15.5.
- Taideaineiden 80-v. juhlanäyttely Porthanin koululla 6.-31.5.
- Balettiesitys vanhustenviikon päätapahtumassa 9.10.
- Baletin joulunäytös Folkets Husilla 2.12.
- Kaikille avoin jouluinen yhteislaulutilaisuus 12.12.

Taideaineet

Toimintasuunnitelma 2025

Pidetään musiikin yksilötuntien opetusmäärä samana. Jatketaan musiikin ryhmäopetuksen kehittämistä.

Kehitetään opistokuoron ja palvelukotien yhteistyötä, jotta opisto voisi jatkossakin tavoittaa myös heitä, jotka eivät muutoin pysty kansalaisopistotoimintaan osallistumaan.

Pyritään kunnostamaan opiston vanha piano, jotta pianonsoiton opetusta voidaan vielä paremmin tarjota opistotalossa.

Pyritään edelleen lisäämään taideaineiden kiinnostusta ja opiskelijoiden määrää.

	Toteutunut 2023	Suunnitelma 2024	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025
Kurssit	77	80	86	90
Tunnit	3 563	3 563	3 384	3 600
Osallistujat	687	690	735	745
Tunnit/kurssi	46	50	39	40
Osallistujat/kurssi	9	9	9	9
Menot €/tunti	30	35	42	42
Menot €/osallistuja	156	156	193	193
Tulot €/osallistuja	53	53	54	54

Lapset ja nuoret voivat opiskella Taiteen perusopetusta (TPO) baletissa, teatteritaiteessa ja kuvataiteessa.

Jatketaan TPO:n lakiuudistukseen liittyviä toimenpiteitä.

Käynnistetään TPO:n liittyvä Neliapila-arviointi.

Kehitetään TPO:n ainealueiden välistä yhteistyötä.

Tarjotaan toiveiden mukaisia kuvataidekursseja piirtämisen ja mustekurssien muodossa sekä kehitetään entuudestaan baletin jatko-opiskelijoiden opintopolkua.

Toimisto

Toimintakertomus 2024

Lukuvuoden kurssi-ilmoittautumiset käynnistyivät 12.8.2024 klo 8.00.

Laskutuksen lisäksi käytössä olevat maksutavat: ePassi, Edenred-saldo, Smartum-saldo ja –setelit, Tyky-setelit sekä verkkokauppaymaksu.

Tornion kaupungin henkilöstöjaosto on myöntänyt vuosittain määrärahan käytettäväksi työttömien torniolaisten kurssimaksuihin. Vuonna 2024 yhden setelin arvo oli 60 €.

Ensimmäisenä ilmoittautumispäivänä 12.8. netti-ilmoittautumisia 1 200 *(875), hallinnon kautta 118 *(121)

Käytetyt alennukset:
eläkeläiset 634 *(578)
opiskelijat 43 *(27)
sisarukset 52 *(39)
maahanmuuttajat 2 *(2)

Työttömän opintoseteliä käyttänyt 16 henkilöä *(11).

Kaikukorttia käyttänyt 48 henkilöä (26)

Vastuuhenkilö: Birgit Kadenius
s-posti birgit.kadenius(at)tornio.fi
puh. 040 770 5972

Kansalaisopiston kursseille käy myös Kaikukortti, joka oikeuttaa kortin haltijan osallistumaan kahdelle maksuttomalle vapaa-valintaiselle kurssille. Kaikukortti ei koske Taiteen perusopetuksen kursseja.

Maksulliset lehti-ilmoitukset julkaistiin Lounais-Lapin ilmaisjakelussa. Kurssien markkinointia lisättiin opiston Facebook-sivulla ja Instagramissa.

Vuonna 2024 eläkeläis-, opiskelija-, sisaralennus ja maahanmuuttajien alennus oli 25 % kurssimaksusta

Toimisto

Toimintasuunnitelma 2025

Opinto-ohjelmaan lisätään tiedotusta siitä, että opiskelijat selvittäisivät kaikki alennuksiin oikeuttavat asiat heti kurssien käynnistyttyä.

Opiskelijoita ohjeistetaan maksamaan kurssinsa muilla maksutavoilla (ePassi, Edenred, Smartum), mikäli sellainen on käytössä, heti kurssin käynnistyttyä. Näin toimimalla vältetään turhilta laskutuksilta ja hyvityksiltä.

Työttömän opintoseletin, jonka arvo on 60 €, markkinointia tehostetaan, jotta mahdollisimman moni torniolainen työtön voisi osallistua kansalaisopiston tarjoamille kursseille.

Facebook ja Instagram ovat hyviä markkinointiväyliä. Opiston somekanavien tykkääjien määrää pyritään entisestään kasvattamaan, jotta tiedottaminen ja markkinointi kohdistuvat suuremmalle väkimäärälle.

Lehti-ilmoituksia jatketaan, sillä se palvelee netittömiä asiakkaita.

Toimisto on avoinna
asiakkaille
ma – ke klo 9 - 16

Syksyn 2025 ilmoittautumiset
käynnistyvät maanantaina
11.8. klo 8.00.

Mikäli asiakkaalla ei ole
suomalaista henkilötunnusta,
ilmoittautuminen onnistuu
ainoastaan puhelimitse tai
käymällä opistolla.

Tilaukoulutuspalvelut

Toimintakertomus 2024

Tilaukoulutuksia toteutettiin ainoastaan yksi ja se järjestettiin kielten yksikössä Tornioon keväällä 2024 saapuneille kiintiöpakolaisille ns. Kotostartti-koulutuksena. Koulutuksen laajuus oli 125 t, se kesti viisi viikkoa toukokuun lopusta juhannukseen ja siihen osallistui yhdeksän opiskelijaa. Suomen kieltä, arjen taitoja ja yhteiskuntaorientaatiota sisältäneen koulutuksen ansiosta opiskelijat eivät jääneet kesäksi tyhjän päälle ja pystyivät sujuvasti jatkamaan syksyn varsinaisessa maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa.

Toimintasuunnitelma 2025

Opistossa pyritään tarjoamaan myyntipalvelukoulutusta henkilöstökoulutuksena paikallisille yrityksille ja Tornion kaupungin työntekijöille. Myyntityötä tehostetaan muun muassa olemalla yhteyksissä paikallisiin yrityksiin.

Hankkeet 2024

Tehemäkö yhesä? – yhteisöllisyys kansalaisopistoissa. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2023 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on kartoittaa opistojen tuntiopettajien yhteisöllisyyden nykytilan haasteet. Pyritään selvittämään keinoja yhteisöllisen toimintakulttuurin ja johtamisosaamisen kehittämiseen. Hanketta koordinoi Tornion kansalaisopisto ja siinä ovat mukana Kemijärven ja Rovaniemen kansalaisopistot sekä Lapin ja Meri-Pohjolan opistopiirit.

Saatu avustus: 72 050 €

Latu perustaitoihin Lapissa! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämis-avustus 2024 (OPH)

Hankkeessa kehitetään opistojen aikuisten perustaitoja vahvistavaa koulutusta. Jatkossa opistoissa on mahdollista suorittaa kansallisia perustaitojen osaamismerkkejä (Kapos-merkit) ja muita perustaitojen opintopistekursseja. Hanketta koordinoi Revontuli-Opisto ja siinä on mukana Kemijärven, Rovaniemen ja Tornion kansalaisopistot.

Saatu avustus: 73 270€
Kokonaiskustannukset: 82 000 €

Yhdessä! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämis-avustus 2023 (OPH)

Hankkeen aikana opistoissa tullaan arvioimaan sosiaalista ja pedagogista esteettömyyttä sekä tarkastelemaan saavutettavuuden merkitystä ja pohtimaan erilaisia asenteellisia osallistumisen esteitä. Hankkeen aikana opistoissa tehdään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Hanketta koordinoi Tornion kansalaisopisto ja siinä on mukana 11 kansalaisopistoa eri puolilta Lappia.

Saatu avustus: 97 495 €
Kokonaiskustannukset: 114 700 €

Esteet nurin! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämis-avustus 2023 (OPH)

Esteet nurin! -hanke tähtää yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseen seitsemässä kansalais- ja työväenopistossa 2023-2025. Hanketta koordinoi Kuopion kansalaisopisto ja siinä on mukana Kotkan opisto, Wellamo-opisto, Joensuun seudun, Tornion ja Mätsälän kansalaisopistot sekä Tampereen seudun työväenopisto.

Saatu avustus: 101 387 €
Kokonaiskustannukset: 120 700 €

Erasmus+ KA120 Akkreditointi 2021 - 2027

Hankkeen tavoitteena on nostaa opettamisen ja oppimisen laatua ja edistää eurooppalaisia arvoja sekä jakaa tietoa eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä ja monimuotoisuudesta kehittämällä aikuiskoulutushenkilöstön ammatillisia verkostoja ja tukemalla aikuisopiskelijoiden mahdollisuutta osallistua kansainvälisyystoimintaan.

Saatu avustus: 34 580 €

Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2023 (OPH)

Hankkeen aikana kumppanit tapaavat kasvokkain ja verkossa sekä työstävät neljä skenaariota eli tulevaisuudenkuvaa, jossa kansalaisopistot tulevat ehkä jonakin päivänä toimimaan. Tältä pohjalta hahmottuvat luontevasti kunkin tulevaisuuskuvan optiot ja riskit. Hanketta koordinoi Helsingin aikuisopisto ja siinä on mukana 12 kansalaisopistoa eri puolilta Suomea.

Saatu avustus: 79 000 €
Kokonaiskustannukset: 94 000 €

Henkilöstö 2024

Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö

Tarja Hooli, rehtori

Arja Jaako, koulutuskoordinaattori

Birgit Kadenius, opistosihtööri

Tarja Teixeira, suomen kielen ja kotoutumiskoulutusten opettaja

Suunnittelijaopettajat

Tarja Laakso, englannin ja saksan kielten opettaja

Taija Sillanpää, kädentaitojen opettaja

Tuntiopettajat

Kansalaisvalmiudet 32

Kielet 12

Kädentaidot 13

Taitoaineet 17

